



VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Valtioneuvoston päätöksentekoa tukeva selvitys- ja tutkimussuunnitelma 2018

Valtioneuvoston yleisistunto 21.9.2017

VALTIONEUVOSTON PÄÄTÖKSENTEKOA TUKEVA SELVITYS- JA TUTKIMUSSUUNNITELMA 2018

Suunnitelman tavoitteet

Valtioneuvoston päätöksentekoa tukevan selvitys- ja tutkimussuunnitelman tavoitteena on varmistaa vahva ja horisontaalinen tietopohja yhteiskunnallisen päätöksenteon tueksi.

Suunnitelmalla ohjataan selvitys- ja tutkimustoimintaa hallituksen valitsemille, hallituksen ja ministeriöiden toiminnan kannalta oleellisille painopistealueille.

Suunnitelman tavoitteena on luoda perusta selvitys- ja tutkimustiedon systemaattiselle ja laaja-alaiselle käytölle valtioneuvoston ja sen ministeriöiden päätöksenteossa sekä vahvistaa hallituksen ja sen ministeriöiden päätöksenteon tietopohjaa, tietoon perustuvaa toimintapolitiikkaa ja strategista kokonaisnäkemystä.

Suunnitelma sisältää selvitys- ja tutkimusteemat kustannusarvioineen sekä asiaan kuuluvat valmistelu- ja ohjausvastuut. Teemoilla on selkeä kytkentä hallituksen päätöksenteon tietotarpeisiin ja kysymyksiin.

Selvitys- ja tutkimussuunnitelman sisältö, toimeenpano ja vastuut

Suunnitelma sisältää valtioneuvoston kanslian momentilta 23.01.22 tutkimus- ja selvitystoiminta (10,5 milj. euroa, siirtomääräraha 3 vuotta) toteutettavan tutkimus- ja selvitystoiminnan painopisteet/teemat kustannusarvioineen sekä asiaan kuuluvat valmistelu- ja ohjausvastuut. Määrärahan käyttötarkoitus on määritelty momentin perusteluissa.

[Toimintasuunnitelma strategisen hallitusohjelman kärkihankkeiden ja reformien toimeenpanemiseksi](#) on toiminut valtioneuvoston selvitys- ja tutkimussuunnitelman laadinnassa tietotarpeiden tunnistamisen lähtökohtana. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimussuunnitelman numerointi noudattaa toimintasuunnitelman numerointia.

Myöhemmin määriteltävissä selvitys- ja tutkimushankkeissa priorisoidaan tietotarpeita, jotka voidaan toteuttaa satunnaistettuna vertailukokeena.

PAINOPISTEALUE 1. TYÖLLISYYS JA KILPAILUKYKY

SELVITYS-/TUTKIMUSTEEMA	VASTUUMINISTERIÖ	MUUT MINISTERIÖT	KUSTANNUSSARVIO (€)
1.1 Toimeentulotuki ja asumiskustannukset	VM	STM, YM	200 000
1.2 Miten joustava hoitoraha on vaikuttanut työllisyyteen ja työtunteihin	VM	TEM	150 000
1.3 Työllisyys- ja kannustimet: ehdotus informaatio- ja byrokraloukkuja koskevan tieteellisen kokeilun toteuttamiseksi	VM	VNK, STM, TEM	200 000
1.4 Alueellisen liikkuvuuden ja monipaikkaisuuden mahdollisuudet ja seuraukset	TEM	VM, OKM, MMM, LVM, STM, YM,	300 000
1.5 Työttömien määräaikaishaastattelujen evaluointi	TEM	VNK, VM, STM	200 000
1.6 Rakennusalan kilpailukyky ja rakentamisen laatu Suomessa	TEM	VM, YM	200 000
1.7 Kuntien asuntopolitiikka ja kaavoitus – kannustinelementtejä valtionosuusjärjestelmään?	VM	VNK, YM	100 000
1.8 Yritystukien vaikutukset globaaliin kilpailukykyyn	TEM	VM, YM, MMM, VNK	350 000
1.9 Verotuksen rakennemuutoksen pitkän aikavälin suunnitelma	VM	VNK, TEM	200 000

PAINOPISTEALUE 2. OSAAMINEN JA KOULUTUS

SELVITYS-/TUTKIMUSTEEMA	VASTUUMINISTERIÖ	MUUT MINISTERIÖT	KUSTANNUSSARVIO (€)
2.1 Ammattipätevyysien ja kelpoisuusehtojen tarkastelu	OKM	VM, STM	200 000
2.2 Suomen luovan talouden ekosysteemien tila ja kehittämistarpeet - kansainväliseen vertailuun perustuva selvitys	OKM	VNK, UM, TEM	150 000
2.3 Erytisopetuksen kehittämistarpeiden arviointi varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa	OKM	STM	200 000

PAINOPISTEALUE 3. HYVINVOINTI JA TERVEYS

SELVITYS-/TUTKIMUSTEEMA	VASTUUMINISTERIÖ	MUUT MINISTERIÖT	KUSTANNUSSARVIO (€)
3.1 Terveellisen ravitsemuksen edistämisen taloudelliset ja muut ohjauskeinot	VM	MMM, TEM, STM	200 000

PAINOPISTEALUE 4. BIOTALOUS JA PUHTAAT RATKAISUT

SELVITYS-/TUTKIMUSTEEMA	VASTUUMINISTERIÖ	MUUT MINISTERIÖT	KUSTANNUSSARVIO (€)
4.1 Ruokajärjestelmän kansanterveydellisten vaikutusten riskinarviointi	MMM	TEM, STM, YM	150 000
4.2 Ruokahävikin vähentämisen ja ravitsemussuosituksen mukaisen syömisen ilmasto- ja ympäristövaikutukset vuoteen 2030 mennessä	MMM	STM, YM	250 000
4.3 Haitallisten vieraslajien levinneisyys, leviämisyvät, riskit sekä torjuntatoimien priorisointi	MMM	LVM, YM	100 000
4.4 Maankäyttösektorin toimien (metsitys, maatalousmaan hoito, metsäkadon vähentäminen) mahdollisuudet, kustannukset ja kokonaisvaikutukset ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi	MMM	VM, YM	300 000
4.5 Vesihuollon tila ja rakennemuutos	MMM	STM, YM	150 000

4.6 Sähkö- ja kaasuautojen hankintojen kustannustehokkaat edistämiskeinot	LVM	VM, TEM, YM	100 000
4.7 Liikenteen biopolttoaineiden 30 prosentin tavoite ja uusiutuvan energian direktiiviehdotus vuosille 2021 – 2030 (RED II): vaikutusarvio kustannustehokkaan biopolttoaineiden polun toteutuksesta	TEM	VM, MMM, LVM, YM	100 000
4.8 Uusia välineitä luonnon monimuotoisuuden suojelun ja ekosysteemipalveluiden turvaamisen valtavirtaistamiseksi OSIO A) Luontopohjaisten ratkaisujen vaikuttavuus ja tehokkuus yhteiskunnallisiin haasteisiin vastaamisessa: esimerkiksi ilmastonmuutokseen sopeutuminen OSIO B) Kompensaatio kansallisessa ympäristön-, luonnonsuojelu- ja luonnonvarasääntelyssä ja ohjauskeinojen kehittämistarpeet	YM	MMM, TEM	300 000
4.9 Kestävä ja turvallinen kiertotalous	YM	MMM, TEM, STM	300 000
4.10 Kiertotalouden edistäminen yhdyskuntajätteen kierrätysastetta nostamalla	YM	TEM,MMM	150 000

PAINOPISTEALUE 5. DIGITALISAATIO, KOKEILUT JA NORMIEN PURKAMINEN

SELVITYS-/TUTKIMUSTEEMA	VASTUUMINISTERIÖ	MUUT MINISTERIÖT	KUSTANNUSSARVIO (€)
5.1 Arviointi kokeilukulttuurin kehittymisestä Suomessa	VNK	TEM, STM, YM	150 000
5.2 Tekoälyohjelmakokonaisuus A. Tekoälyn kokonaiskuva ja kansallinen osaamiskartoitus B. Tekoäly viranomaistoiminnassa ja tietoinfrastruktuurin muutosvaateet C. Lohkoketjuteknologian ja ohjelmoitavan rahan hyödyntämismahdollisuudet palkkatulojen verotuksessa D. Robotiikan ja tekoälyn sääntelyn ja hyväksikäytön etiikka sekä yhteiskunnallinen hyväksyttävyyys	VNK	UM, OM, SM, PLM, VM, LVM, TEM, STM, YM	670 000
5.3 Sähkön jakeluverkon luvitusmenettely, sähkön toimitusvarmuus ja jakelun kustannustehokkuus	TEM	LVM, YM	75 000
5.4 Kansainvälinen vertailu lobbausrekistereistä ja niiden toteuttamistavoista	VM	OM	50 000

6. REFORMIT

SELVITYS-/TUTKIMUSTEEMA	VASTUUMINISTERIÖ	MUUT MINISTERIÖT	KUSTANNUSSARVIO (€)
6.1 Kunnallisen ja maakuntien muutoksenhakujärjestelmän kehittämistarpeet ja suhde valituslupajärjestelmään	VM	YM	100 000
6.2 Kuntien digitaalisen toiminnan ja päätöksenteon kehittäminen sekä digitalisaation mahdollistaman säästöpotentiaalin tarkentaminen osana JTS -miljardia	VM	TEM, YM	200 000
6.3 Sote- ja maakuntauudistuksen sekä valinnanvapausvalmistelun pikaiset selvitystarpeet A. Asiakkaan valinnanvapauden toteutuminen sote -palveluissa B. Osuustoimintamuodon ja yleishyödyllisten yhteisöjen toiminnan edellytykset ja mahdollisuudet sosiaali- ja terveyspalveluissa C. Maakuntien järjestäytymismallit sosiaali- ja terveysalan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemisen näkökulmasta D. Maakuntien ja yhteistyöalueiden järjestäytyminen ja varautuminen tiedolla johtamisen näkökulmasta	STM	OKM, VM, TEM, YM	850 000
6.4 Sosiaaliturvareformin myöhemmin määriteltävät tietotarpeet	STM	VM, VNK	250 000
6.5 Alueellinen tilinpitojärjestelmä ja kansantuotteen mittaaminen maakunnittain	VM	TEM, MMM	150 000

6.6 Maakuntauudistus ja uudet yhteistyörakenteet sivistyksen ja hyvinvoinnin edistämiseksi	OKM	VM, STM	100 000
--	-----	---------	---------

7. HALLITUKSEN KESKEISET KIVIJALKAHANKKEET

SELVITYS-/TUTKIMUSTEEMA	VASTUUMINISTERIÖ	MUUT MINISTERIÖT	KUSTANNUSSARVIO (€)
7.1 Valtion omistajaohjauksen muutosten vaikutusten arviointi	VNK	VM, TEM	150 000
7.2 Strateginen pelotevaikutus, ydinaseet ja Eurooppa: kiristynyt ilmapiiri, koventunut retoriikka ja kehittyvät kapasiteetit	UM	PLM, SM; STM	200 000
7.3 Kansainvälisen ihmisoikeusjärjestelmän tila ja kehitystrendit	UM	VNK, OM, SM, PLM, STM	150 000
7.4 Kansalaisten ja turvapaikanhakijoiden oikeuspalvelujen saatavuus ja laatu	OM	SM, YM	200 000
7.5 Lähiympäristön laatu koetun turvallisuuden lisäämisessä ja rikosten ehkäisemisessä	OM	SM, YM	150 000
7.6 Rikoksilla oireilevien nuorten palveluiden tehokkuus	OM	SM, OKM, STM	150 000
7.7 EU turvallisuusyhteisönä - arvo- ja asenneperusta	PLM	UM, OM, SM	150 000
7.8 Yhdysvallat – Kiina - Venäjä ja muuttuva maailmanjärjestys - vaikutukset Euroopalle ja Suomelle	PLM	UM, TEM	150 000
7.9 Yksilön toimintakyky, resilienssi ja kokonaisturvallisuus	PLM	UM, OM, SM, OKM, YM	300 000
7.10 Kestävän kehityksen innovaatiot Agenda 2030 toimeenpanon tukemiseksi	TEM	VNK, UM, MMM, STM, YM	150 000

8. MUUT

SELVITYS-/TUTKIMUSTEEMA	VASTUUMINISTERIÖ	MUUT MINISTERIÖT	KUSTANNUSSARVIO (€)
8.1 Tutkimustiedon hyödyntäminen lainvalmistelussa ja siihen liittyvässä päätöksenteossa	OM	VNK, TEM, YM	150 000
8.2 Ympäristöverotus A. Eri pakkausmateriaalien verokohtelu juomapakkaus-verotuksessa B. Dieselpolttoaineen verotuen vaikutusten arviointia C. Konesalien sähköverotuen arviointia	VM	YM	280 000
8.3 Kansantalouden keskipitkän aikavälin kasvuedellytysten arviointi	VM	VNK, TEM	120 000
8.4 Vertailulaboratorio toiminnan yhteiskunnallisen roolin muutos ympäristömitauksissa	YM	LVM, TEM	80 000
8.5 Lainsäädännön arviointineuvoston työn liikkeellelähden arviointi	VNK	YM, OM	125 000
8.6 Talousneuvoston myöhemmin määriteltävät tietotarpeet	VNK		250 000
8.7 Myöhemmin määriteltävät selvitys- ja tutkimustarpeet	VNK koordinoi		600 000
			Yhteensä 10 500 000 €

Avoimen haun periaatteet

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimussuunnitelman mukaiset selvitys- ja tutkimushankkeet valitaan avoimella haulla käyttäen objektiivisiä ja syrjimättömiä kriteerejä. Hankinnassa noudatetaan hyvän hallinnon periaatteiden mukaista potentiaalisten toimittajien tasapuolista kohtelua.

Hakumenettelyn kulku

Valtioneuvoston kanslia päättää hakuilmoitusten sisällöistä. Valtioneuvoston kanslia julkaisee hakuilmoituksesta tiedotteen erikseen päätettävissä ilmoituslehdissä sekä vastaa kääntämisestä ja ilmoitusten julkaisusta valtioneuvoston verkkopalvelussa. Lisäksi hakuilmoitukset julkaistaan Hilma-hankintakanavassa ja vastuuministeriöiden verkkosivuilla.

Vastuuministeriöt vastaavat hakemusten sisällöllisestä arvioinnista ja tekevät esityksen valtioneuvoston kanslialle selvitys- ja tutkimustoiminnan valinnasta. Hankkeiden valintakriteereinä ovat relevanssi, vaikuttavuus, hyödynnettävyys, laatu ja toteutettavuus.

Valtioneuvoston kanslia tekee päätökset selvitys- ja tutkimustoiminnan hankinnoista ja hankesopimukset päävastuullisten toteuttajatahojen kanssa.

Hankkeiden toteutuksen seuranta ja ohjaus

Valtioneuvoston tutkimus-, ennakointi- ja arviointitoimintaa koordinoiva työryhmä (TEA -työryhmä) toimii ministeriöiden yhteisenä tilaajaryhmänä ja seuraa selvitys- ja tutkimussuunnitelman tavoitteiden toteutumista.

Valtioneuvoston kanslia osoittaa jokaiselle valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan hankkeelle tai hankekokonaisuudelle ohjausryhmän, huolehtii hankkeiden maksusuorituksista, sekä seuraa vuosittain määrärahan ja henkilötyövuosien käyttöä.

Ohjausryhmä seuraa hankkeen edistymistä ja edesauttaa hankkeen tulosten hyödyntämistä sekä tekee esitykset hankkeen etenemisen mukaisesta kulujen maksatuksesta valtioneuvoston kanslialle. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii vastuuministeriön edustaja. Ohjausryhmien puheenjohtajat tiedottavat painopistekohtaisille ministeriryhmille sekä selvitys- ja tutkimussuunnitelman kokonaisseurannasta vastaaville ministeriöidensä TEA-työryhmän jäsenelle säännöllisesti hankkeen edistymisestä sekä toimittavat niiden käyttöön kaiken hankkeen seurannan kannalta oleellisen materiaalin.

Vastuuministeriöt huolehtivat yhdessä hankkeen toteuttajan kanssa hankkeessa syntyvän tiedon hyödyntämisen edistämisestä. Loppuraportit julkaistaan Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarjassa.

Valtioneuvoston kanslia antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset ja ohjeet ministeriöille selvitys- ja tutkimussuunnitelman toimeenpanosta.

Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen

Alivaltiosihteeri Timo Lankinen